

Beslutningsforslag nr. B 17. Fremsat den 8. november 1990 af Kofod-Svendsen (KRF), Lysholm Christensen (KRF), Glønborg (KRF) og Inger Stilling Pedersen (KRF)

Forslag til folketingsbeslutning om privat institutionsdrift

Folketinget opfordrer regeringen til at ændre lovgivningen, således at:

1. der kan oprettes og drives selvejende institutioner, uden at der forinden indgås overenskomst med en amtskommune eller en kommune. Der skal fastsættes regler for drift og offentlig tilsyn og for, hvornår en urentabel institution skal lukke,
2. en borger har ret til inden for visse grænser at få sit ophold på en selvvalgt selvejende eller offentlig institution betalt efter bistandslovens regler om betaling for ophold på den pågældende institutionsform/-type.

Bemærkninger til forslaget

Almindelige bemærkninger

Ifølge bistandsloven ligger pligten til at sørge for, at der er de nødvendige sociale institutioner, hos amtskommuner og kommuner. Denne forpligtelse kan opfyldes ved, at amtskommuner og kommuner selv opretter og driver de institutionstyper, de hver især efter bistandsloven er pålagt, eller ved, at de indgår overenskomst med private, selvejende institutioner. Lovgrundlaget i bistandsloven for at drive institutioner, herunder selvejende institutioner, er følgende, jf. lovbekendtgørelse nr. 637 af 27. september 1989, som ændret senest ved lov nr. 425 af 13. juni 1990: § 60 (dagcentre og ældreklubber), § 69, stk. 2 (daginstitutioner for børn), § 74, stk. 2 (daghjem/nathjem og dagcentre), § 80 (plejehjem og beskyttede boliger), § 91, stk. 2 (revalideringsinstitutioner m.v.), § 95 a, stk. 2 (særlige daginstitutioner for børn og unge med vidtgående fysiske eller psykiske handicap), § 96, stk. 2 (døgninstitutioner for børn og unge), § 101, stk. 1 (svangre- og mødrethjem), § 105, stk. 2 (forsorgshjem m.v.) og § 112, stk. 3 (institutioner for personer med vidtgående fysiske eller psykiske handicap og særlige plejehjem (voksne)).

Langt de fleste institutioner var oprindeligt oprettet som private institutioner. Det gælder bl.a. for dag- og døgninstitutioner for børn og unge, institutioner for voksne med vidtgående handicap og institutioner for ældre.

Antallet af private institutioner er imidlertid drastisk faldende.

Efter forslagsstillernes opfattelse er de private institutioner i mange situationer bedre og billigere end de offentlige. Frem for alt er det vigtigt, at muligheden for at vælge en institution med en bestemt holdning bevares.

En forbedret mulighed for at oprette og drive selvejende institutioner vil give en større konkurrence mellem de offentlige og private institutioner og kan medføre en øget omkostningsbevidsthed hos amtskommuner og kommuner, og en øget decentralisering, som igen øger ansvarsfølelsen hos såvel perso-

nale som bruger. Den øgede konkurrence mellem institutionerne vil betyde, at nogle institutioner bliver urentable. Der skal derfor fastsættes regler for lukning af en urentabel privat institution.

Bemærkninger til forslagens enkelte bestemmelser

Ad 1.

Efter bistandslovens ikrafttræden eksisterer muligheden for at oprette og drive private institutioner uden overenskomst med en amtskommune eller kommune ikke længere. Dog gælder der for plejehjem og beskyttede boliger nogle overgangsregler, som betyder, at et plejehjem i visse situationer kan drives uden at være selvejende og uden at have overenskomst, jf. pkt. 70 i Socialstyrelsens vejledning nr. 2 af 18. august 1988 (hvis de er oprettet før 1. april 1964).

Efter de gældende regler er overenskomst med en kommune eller amtskommune en betingelse for, at det offentlige kan formidle optagelse af personer i en selvejende institution. Ved overenskomsten sikres bl.a., at institutionen er til rådighed for det offentlige mod betaling af de dermed forbundne udgifter til institutionens drift.

Mange kommuner undlader af forståelige økonomiske grunde at indgå overenskomst med private institutioner, hvis de selv har kapacitet til at klare efterspørgslen efter institutionspladser. Det sker til skade for de mennesker, der af den ene eller den anden grund ønsker at benytte en bestemt institution.

Efter forslagsstillernes opfattelse bør private have mulighed for at oprette og drive institutioner af enhver art, uden at der skal indgås overenskomst med kommune eller amtskommune, inden institutionen begynder sin drift.

Private institutioner skal være selvejende.

Selv om der efter forslaget ikke skal oprettes drifts- overenskomst med kommuner eller amtskommuner, skal der sikres professionel drift af de selvejende institutioner. Det skal ske gennem fastsættelse af regler vedrørende pris for ophold, vedrørende værelsesfor-

hold, så institutionerne bevarer en vis standard og vedrørende personalenormering og -uddannelse; bl.a. bør der stilles krav om, at institutionens leder har en relevant faglig uddannelse. Institutionens årsregnskab skal påtegnes af en statsautoriseret revisor. Kommunen/amtskommunen skal gennem tilsyn sikre, at disse regler overholdes.

Ad 2.

For at sikre den reelle valgfrihed for borgerne skal kommuner og amtskommuner have pligt til at yde den samme betaling for ophold i en selvvalgt privat eller offentlig institution såvel i som uden for kommunen, hvis ønsket om ophold på den pågældende institution er berettiget. Berettiget er ønsket f.eks., hvis en ældre borger ønsker ophold på et plejehjem i

den kommune, hvor vedkommendes børn bor, eller ønsker at komme på en institution med en bestemt holdning.

For at undgå, at kommunens eller amtskommunens udgifter til betaling for ophold på institutioner ikke stiger væsentligt på grund af forslaget gennemførelse, skal det af lovforslaget fremgå, at kommunen eller amtskommunen kun skal være forpligtet til at betale et vist maksimum, som f.eks. kan beregnes på baggrund af den gennemsnitlige udgift for ophold på den pågældende institutionsform på landsplan eller i den pågældende kommune eller som udregnes med baggrund i Indenrigsministeriets nøgletal for kommunen på de forskellige institutioner. Udgifter herudover skal borgeren selv dække.